

Motion till riksdagen 2008/09: MJ465

av Tina Ehn m.fl. (mp)

Miljögifter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att intensifiera ansträngningarna för att minska spridningen av miljögifter i samhället genom att t.ex. läkemedelsklassificera antibakteriella ämnen som triklosan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en utvidgad lagstiftning som inte bara gäller PFOS (eller ämnen som bryts ned till PFOS) utan även andra fluorerade ämnen med liknande egenskaper.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett regelverk avseende miljögifter i textilier motsvarande RoHS-direktivet för elektronik.

Motivering

Spridning av miljögifter bidrar till utarmning av den biologiska mångfald som är en förutsättning för människans liv och välbefinnande. De ledande europeiska miljöorganisationerna har påpekat att t.ex. det antibakteriella ämnet triklosan är giftigt för alger, att det inte tas bort från reningsverken och att det kan störa vattenlevande ekosystem.¹ Triklosan är klassificerat med riskfrasen ”mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön”. En undersökning från Miljöförvaltningen i Stockholms stad konstaterar att den nuvarande märkningen av förpackningar med triklosantandkräm är ett effektlöst verktyg för att påverka användningen.² Ett alternativ kan vara att få till stånd en läkemedelsklassificering av ämnet. Regeringen bör intensifiera ansträngningarna för att minska spridningen av miljö-

¹ Biodiversity is Life, Green10.

² Stockholms väg mot en giftfri miljö, Miljöförvaltningen, 2008.

Fel! Okänt namn på

gifter i samhället genom att t.ex. läkemedelsklassificera antibakteriella ämnen som triklosan.

Ett annat exempel är polyfluorerade föreningar (PFC), en grupp organiska föreningar som används bl.a. i impregnering av kläder, skor och möbler. EU har antagit ett direktiv (2006/122/EG) som innebär ett förbud mot en del av dessa, nämligen PFOS och föreningar som kan bilda PFOS, i kemiska produkter och varor. Regeringen bör verka för en utvidgad lagstiftning som inte bara gäller PFOS (eller ämnen som bryts ned till PFOS), utan även andra fluorerade ämnen med liknande egenskaper.

Ett omfattande projekt som bedrivits av Miljöförvaltningen i Stockholm pekar på att en rad undersökta allvarliga miljögifter finns i textilier. Det handlar om t.ex. alkylfenoler/alkylfenoletoxylater, antibakteriella ämnen som triklosan, bromerade flamskyddsmedel, ftalater och polyfluorerade föreningar. Även om användningen av ämnen förbjudits vid tillverkning i Sverige förekommer de i textilier som importerats, ofta via en internationell marknad med produktion utanför Europa. Ämnena hamnar så småningom i miljön, där det kan påverka naturen negativt särskilt i storstadsregionen med sin koncentration av människor och verksamheter. Miljöförvaltningen konstaterar i en rapport att lagstiftningen är dåligt anpassad för utsläpp från diffusa källor och skulle behöva moderniseras. Ett exempel på hur sådan modernisering kan ske är EU:s RoHS-direktiv avseende miljögifter i elektronik. Genom RoHS-direktivet förbjöds användningen av kvicksilver, kadmium, bly, sexvärt krom och flamskyddsmedlen PBB och PBDE i nya elektriska och elektroniska produkter som släpps ut på marknaden efter 1 juli 2006. Ett motsvarande regelverk avseende textilier behövs. Regeringen bör verka för att ett sådant regelverk tas fram.

Ämnen löses från textilier genom tvätt. De hamnar sedan i reningsverken. Staden utvecklar sätt att där ta hand om ämnena, men det medför merkostnader. Samtidigt är det viktigt för att undvika skador på den lokala miljön. Det är rimligt att kommuner som får merkostnader för att hantera kemikalier som tvättats ur textilier kan få ersättning för att täcka dessa kostnader enligt principen ”förorenaren betalar”. Ett sätt skulle vara att debitera en avgift avseende försäljning av kläder som inte genom tredjepartscertifiering visat att de klarar kraven för miljömärkning.

Stockholm den 6 oktober 2008

Tina Ehn (mp)

Jan Lindholm (mp)

Gunvor G Ericson (mp)

Helena Leander (mp)